

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2019. február 13.*

„Előzetes döntéshozatal – Szociális biztonság – A nemzeti munkavállalói nyugdíjrendszer alapján járó nyugdíjjogosultság – Európai uniós tisztviselő által a szolgálatba lépését követően teljesített kötelező sorkatonai szolgálat ideje figyelembevételének megtagadása – A lojális együttműködés elve”

A C-179/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az arbeidsrechtbank Gent (genti munkaügyi bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2018. március 7-én érkezett, 2018. február 22-i határozatával terjesztett elő a

Ronny Rohart

és

a **Federale Pensioendienst**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök, Juhász E. és I. Jarukaitis (előadó) bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a belga kormány képviseletében J.C. Halleux, C. Van Lul és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben, segítők: C. Vandenberghe advocaat,
- az Európai Bizottság képviseletében B. Mongin és S. Noë, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: holland.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének az Európai Unió tisztviselőinek a 2004. március 22-i 723/2004/EK, Euratom tanácsi rendelettel (HL 2004. L 124., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 1. fejezet, 2. kötet, 130. o.) módosított, az Európai Közösségek tisztviselői személyzeti szabályzatának, valamint az Európai Közösségek egyéb alkalmazottainak alkalmazási feltételeiről és a Bizottság tisztviselőire vonatkozó egyedi átmeneti intézkedések bevezetéséről szóló 1968. február 29-i 259/68/EGK, Euratom, ESZAK tanácsi rendelettel létrehozott személyzeti szabályzatával (HL 1968. L 56., 1. o.) (a továbbiakban: személyzeti szabályzat) együttes értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Ronny Rohart és a Federale Pensioendienst (szövetségi nyugdíjszolgálat, Belgium) között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy e szervezet megtagadta az érintett által teljesített katonai szolgálat időtartamának figyelembevételét a munkavállalói öregségi nyugdíjának kiszámításakor.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A személyzeti szabályzat 42. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az a tisztviselő, akit katonai szolgálatra vagy tartalékos gyakorlatra hívnak be, illetve akit katonai szolgálatra hívnak vissza, »szabadság katonai szolgálat miatt« különleges státuszt kap.

Az a tisztviselő, akit katonai szolgálatra hívnak be, nem részesül díjazásban, de megőrzi e személyzeti szabályzat szerinti jogát a magasabb fizetési fokozatba lépésre és az előléptetésre. A tisztviselő megőrzi jogát az öregségi nyugdíjra is, ha a katonai szolgálat befejeztével visszamenőlegesen rendezi nyugdíjárulékait.

[...]”

- 4 Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK rendelet (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 13. kötet, 3. o.; a továbbiakban: 1408/71 rendelet) 13. cikkének (2) bekezdése szerint:

„A 14–17. cikk rendelkezéseire is figyelemmel:

[...]

- e) egy tagállam fegyveres erőibe szolgálatra behívott vagy újból behívott személyek megtartják munkavállalói jogállásukat és e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak. Ha e jogszabályok szerint a jogosultság a katonai szolgálatra való behívást vagy a leszerelést megelőzően megszerzett biztosítási idő függvénye, a szükséges mértékig bármely tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási időt figyelembe kell venni, mintha ez az idő az előbb említett tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási idő lenne. Egy tagállam fegyveres erőibe szolgálatra vagy polgári szolgálatra behívott vagy újból behívott munkavállalók vagy önálló vállalkozók megtartják munkavállalói vagy önálló vállalkozói jogállásukat.

[...]”

A belga jog

- 5 Az 1967. december 21-i Koninklijk besluit tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (a munkavállalók öregségi nyugdíjáról és túlélő hozzátartozói nyugdíjáról szóló királyi rendelet; *Belgisch Staatsblad*, 1968. január 16., 441. o.) az alapügy tényállására alkalmazandó változatának 34. cikke (1) bekezdésének F. pontjában úgy rendelkezik, hogy az e cikk (2) bekezdésében foglalt feltételek figyelembevételével elismert szolgálati idő a belga hadseregben teljesített hadkötelezettség időszaka.

- 6 A királyi rendelet 34. cikke (2) bekezdésének 3. pontja szerint:

„Az (1) bekezdés F. pontjában említett időszakok csak akkor ismerhetők el szolgálati időként, ha az érintett személyt az alapul szolgáló időszakban munkavállalóként foglalkoztatják vagy már egy munkavégzéssel töltött időszakként elismert inaktív időszakot tölt.

Az (1) bekezdés F. pontjában említett időszakok akkor is szolgálati időként elismertek, ha az érintett személy az ezen időszakot követő három évben munkavállaló volt, és ilyen minőségében legalább egy évig szokásosan és elsődlegesen foglalkoztatták.

Amennyiben a nyugdíj ténylegesen először legkorábban 1984. január 1-jével folyósítandó, az (1) bekezdés F. pontjában említett időszakok csak akkor ismerhetők el szolgálati időként, ha az érintett személy az öregségi és túlélő hozzátartozói nyugdíjakra vonatkozó más előírás alapján, az önálló vállalkozókra vonatkozó szabályozás kivételével, ezekre az időszakokra nem jogosult nyugdíjra.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 7 R. Rohart Belgiumban dolgozott munkavállalóként 1970. október 1-je és 1973. augusztus 15. között. 1973. augusztus 16-án lépett szolgálatba az Európai Bizottság tisztviselőjeként, és ott dolgozott 2009. január 1-jei nyugdíjba vonulásáig, egy egyéves megszakítással, 1974. július 1-je és 1975. június 30. között, amikor kötelező sorkatonai szolgálatát teljesítette Belgiumban.
- 8 R. Rohart, aki az Európai Unió nyugdíjrendszere szerinti öregségi nyugdíjban részesül, a munkavállalókra vonatkozó belga nyugdíjrendszerben is részesült öregségi nyugdíjban.
- 9 A 2015. szeptember 10-i Wojciechowski ítéletet (C-408/14, EU:C:2015:591) követően a szövetségi nyugdíjszolgálat a R. Rohart részére biztosított nyugdíj összegét kérelmének megfelelően újraszámította, és 2017. május 24-i határozataiban megállapította e nyugdíj összegét, a kötelező sorkatonai szolgálat időtartamát azonban figyelmen kívül hagyva. A 2017. június 1-jei határozat elutasította a felperesnek az ezen időszak figyelembevételére irányuló kérelmét, azon indokkal, hogy a felperes nem teljesítette a királyi rendelet 34. cikkében meghatározott elismerési feltételeket, mivel e rendelet alkalmazásában nem volt munkavállaló sem a sorkatonai szolgálatának időpontjában, sem az azt követő három évben.
- 10 Az e határozattal szembeni keresetet elbíráló, a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az R. Rohart által teljesített kötelező sorkatonai szolgálatot nem vették figyelembe sem az uniós nyugdíjrendszer szerinti, sem a belga nyugdíjrendszer szerinti nyugdíjjogosultságának kiszámítása során, mivel az érintett személy nem tett eleget a királyi rendelet 34. cikkében meghatározott elismerési feltételeknek. E bíróság szerint felmerül ekképpen a kérdés, hogy e feltételek nem ellentétesek-e a személyzeti szabályzattal, illetve az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvével.

- 11 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az alapügyben felmerülő kérdés a 2004. december 16-i My ítéletben (C-293/03, EU:C:2004:821), illetve a 2015. szeptember 10-i Wojciechowski ítéletben (C-408/14, EU:C:2015:591) vizsgált kérdéshez hasonló. Emlékeztet arra, hogy a R. Rohart által teljesített kötelező sorkatonai szolgálat időtartamát figyelembe vették volna a nyugdíjjogosultságának kiszámítása során, ha pályafutását munkavállalóként, önálló vállalkozóként vagy köztisztviselőként folytatja Belgiumban, illetve ha az 1408/71 rendelet 13. cikkének megfelelően pályafutását egy másik tagállamban folytatta volna, és ekképpen hátrányos helyzetbe került azzal, hogy az Európai Unió tisztviselője lett.
- 12 E körülmények között az arbeidsrechtbank Gent (genti munkaügyi bíróság, Belgium) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [...] személyzeti szabállyal összefüggésben az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvét, hogy azzal ellentétes egy tagállam olyan törvényi szabályozása, amely nem teszi lehetővé, hogy egy munkavállaló öregségi nyugdíjának kiszámítása során az e tagállambeli ellátásainál az ebben a tagállamban teljesített sorkatonai szolgálatot figyelembe vegyék, mivel az érintett személy a sorkatonai szolgálata időpontjában és azt követően is megszakítás nélkül az Európai Unió tisztviselője volt, és ezért a szolgálati időként történő elismerés e tagállam törvényi szabályozása szerinti feltételeit nem teljesítette?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 13 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését a személyzeti szabállyal összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint az alapügyben szóban forgó, amelynek értelmében az olyan személy esetében, aki mielőtt valamely uniós intézmény tisztviselője lett, e tagállamban munkavállalóként tevékenykedett, és miután már uniós tisztviselő lett, ez utóbbi tagállamban teljesítette kötelező sorkatonai szolgálatát, megtagadják a katonai szolgálat időtartamának munkavállalóként tényleges munkavégzéssel töltött időszakként történő elismerését, amely elismerésre jogosult lenne, ha a katonai szolgálatra behívásának időpontjában vagy a kötelezettségének teljesítését követő három évben legalább egy éven keresztül a nemzeti nyugdíjrendszer hatálya alá tartozó tevékenységet folytatott volna.
- 14 Emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jog nem sérti a tagállamoknak a szociális biztonsági rendszerük kialakítására vonatkozó hatáskörét, és uniós szintű harmonizáció hiányában az egyes tagállamok jogszabályai határozzák meg a társadalombiztosítási ellátások nyújtásának feltételeit. Az is igaz azonban, hogy e hatáskör gyakorlása során a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogot, amely magában foglalja a Bíróságnak a lojális együttműködés elvének a személyzeti szabállyal összefüggő értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát is (2015. szeptember 10-i Wojciechowski ítélet, C-408/14, EU:C:2015:591, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 15 E tekintetben a Bíróság már rámutatott arra, hogy a személyzeti szabályzatot a 259/68 tanácsi rendelettel fogadták el, amely az EUMSZ 288. cikk második bekezdése értelmében általános hatállyal bír, és teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban, következésképpen azonkívül, hogy az uniós közösségi igazgatási rendszeren belül hatásokat fejt ki, a tagállamokat is kötelezi minden olyan esetben, amikor a közreműködésük szükséges a végrehajtásához (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 10-i Wojciechowski ítélet, C-408/14, EU:C:2015:591, 36. és 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 16 Ezenkívül a Bíróság a 2004. december 16-i My ítélet 49. pontjában (C-293/03, EU:C:2004:821) kimondta, hogy az EK 10. cikkben – amely jelenleg az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében jelenik meg – foglalt lojális együttműködés elvét a személyzeti szabállyal összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy

azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely nem teszi lehetővé az uniós állampolgár által az uniós közszolgálatban eltöltött évek beszámítását a nemzeti nyugdíjrendszerben előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultság megállapítása céljából. A 2010. július 9-i Ricci és Pisaneschi végzés 34. pontjában (C-286/09, nem tették közzé, EU:C:2010:420) a Bíróság pontosította, hogy ugyanez vonatkozik a rendes öregségi nyugdíjhoz való jogosultság megnyílására.

- 17 E tekintetben a Bíróság a 2004. december 16-i My ítélet (C-293/03, EU:C:2004:821) 45–48. pontjában, valamint a 2010. július 9-i Ricci és Pisanechi végzés (C-286/09, nem tették közzé, EU:C:2010:420) 29–33. pontjában megállapította, hogy az ezen ítéletek alapjául szolgáló ügyekben szereplő szabályozások megnehezíthetik a bizonyos szolgálati idővel rendelkező belföldi tisztviselőknek az uniós intézmények, illetve szervek általi felvételét. A Bíróság szerint ugyanis az ilyen szabályozás elriaszthat az uniós intézményekben, illetve szerveknél való szakmai tevékenység végzésétől, hiszen amennyiben a korábban nemzeti nyugdíjrendszerben járulékfizető munkavállaló az ilyen intézmény állásajánlatát elfogadja, azt kockáztatja, hogy elveszíti az e rendszer alapján neki járó öregségi nyugellátást, amelyre jogosult lett volna, ha ezt az állásajánlatot nem fogadta volna el. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy az ilyen következmények megengedhetetlenek lennének, figyelemmel a tagállamokat az Unióval szemben terhelő – korábban az EK 10. cikkben, és immár az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében a tagállam számára az Unió feladatai teljesítésének elősegítését előíró kötelezettségben megnyilvánuló – lojális együttműködés és segítségnyújtás kötelességére.
- 18 A Bíróság egyébiránt kimondta a 2015. szeptember 10-i Wojciechowski ítéletben (C-408/14, EU:C:2015:591), hogy a személyzeti szabályzattal összefüggésben az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely alapján a munkavállaló számára e tagállamban végzett tevékenység alapján járó öregségi nyugdíjat csökkentik, illetve megtagadják az általa utóbb valamely uniós intézmény kötelékében eltöltött szolgálati idő miatt, megállapítva a hivatkozott ítélet 43. pontjában, hogy az ilyen szabályozás nemcsak a bizonyos szolgálati idővel rendelkező belföldi tisztviselőknek az uniós intézmények általi felvételét nehezítheti meg, hanem azt is, hogy ezen intézmények fenntartsák a tapasztalt tisztviselők szolgálati jogviszonyát.
- 19 A jelen esetben úgy tűnik, hogy az uniós intézmények számára megnehezíti a tisztviselők felvételét az olyan tagállami szabályozás is, mint az alapügyben szóban forgó, amely azzal a hatással jár, hogy megfosztja az ezen tagállamban kötelező sorkatonai szolgálatot már európai uniós tisztviselőként teljesített munkavállalót a katonai szolgálatban töltött időszak tényleges munkavégzésként történő elismerésére vonatkozó jogosultságtól, amely elismerésre jogosult lenne, ha a katonai szolgálatra behívásának időpontjában vagy a katonai szolgálatának teljesítését követő három évben az említett tagállam nyugdíjrendszer hatálya alá tartozó tevékenységet folytatott, vagy a 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének e) pontja értelmében egy másik tagállamban folytatott kereső tevékenységet.
- 20 Egy ilyen szabályozás ugyanis eltántoríthatja az érintett tagállam nyugdíjrendszerének hatálya alá tartozó tevékenységet folytató munkavállalót attól, hogy uniós tisztviselővé váljon a kötelező sorkatonai szolgálatának teljesítését megelőzően, vagy az azt követő három év során.
- 21 Az ilyen szabályozás visszatartó jellegét tovább fokozhatja, ha a nemzeti nyugdíjrendszer meghatározza a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez szükséges évek számának minimumát, és így a kötelező sorkatonai szolgálat időtartama tényleges munkavégzéssel töltött időszakként történő figyelembevételének elmaradása bizonyos esetekben nem csupán a nyugdíj összegének csökkenését eredményezheti, hanem a nyugdíjjogosultság hiányát is.
- 22 Ilyen következmények megengedhetetlenek lennének, figyelemmel a tagállamokat az Unióval szemben terhelő – és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében a tagállam számára az Unió feladatai teljesítésének elősegítését előíró kötelezettségben megnyilvánuló – lojális együttműködés és segítségnyújtás kötelességére.

- 23 E tekintetben nem fogadható el a belga kormány azon érve, melyet a R. Rohart által teljesített kötelező sorkatonai szolgálat időtartamának figyelembevétele megtagadásának alátámasztására hozott fel, és amely azon alapul, hogy R. Rohart nem fizetett járulékot ezen időszak során a nemzeti nyugdíjrendszerbe, mivel ez a helyzet azon munkavállalók esetében is, akik a kötelező sorkatonai szolgálat teljesítését megelőzően vagy azt követően e rendszer hatálya alá tartozó tevékenységet folytattak, vagy egy másik tagállamban folytattak kereső tevékenységet, azonban ez utóbbiak jogosultak a királyi rendelet 34. cikkében foglalt elismerésre.
- 24 E kormány továbbá nem hivatkozhat arra sem, hogy R. Rohart a személyzeti szabályzat 42. cikke értelmében az uniós nyugdíjrendszerben visszamenőleg rendezhette volna nyugdíjjárulékait annak érdekében, hogy ezen időszakot az uniós nyugdíjrendszer figyelembe vegye. Ez a rendelkezés ugyanis pusztán egy lehetőséget tartalmaz, és minden tisztviselő eldöntheti, hogy az említett rendszerhez önként hozzájárul-e, vagy sem. Ennélfogva nem következhet e hozzájáruláshoz való jog gyakorlásának elmaradásából a nemzeti nyugdíjrendszer szerinti nyugdíjjogosultság elvesztése, hiszen ezzel megszűnne e hozzájárulás önkéntes és szabadon választható jellege (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 10-i Wojciechowski ítélet, C-408/14, EU:C:2015:591, 52. pont).
- 25 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését a személyzeti szabályzattal összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint az alapügyben szóban forgó, amelynek értelmében azon munkavállaló öregségi nyugdíjának kiszámítása során, aki mielőtt uniós tisztviselő lett, e tagállamban munkavállalóként tevékenykedett, és ez utóbbi tagállamban azután teljesítette kötelező sorkatonai szolgálatát, miután már uniós tisztviselő lett, megtagadják a sorkatonai szolgálat időtartamának munkavállalóként tényleges munkavégzéssel töltött időszakként történő elismerését, amely elismerésre jogosult lenne, ha a sorkatonai szolgálatra behívásának időpontjában, vagy e szolgálat teljesítését követő három évben legalább egy éven keresztül a nemzeti nyugdíjrendszer hatálya alá tartozó tevékenységet folytatott volna.

A költségekről

- 26 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését az Európai Unió tisztviselőinek a 2004. március 22-i 723/2004/EK, Euratom tanácsi rendelettel módosított, az Európai Közösségek tisztviselői személyzeti szabályzatának, valamint az Európai Közösségek egyéb alkalmazottainak alkalmazási feltételeiről és a Bizottság tisztviselőire vonatkozó egyedi átmeneti intézkedések bevezetéséről szóló, 1968. február 29-i 259/68/EGK, Euratom, ESZAK tanácsi rendelettel létrehozott személyzeti szabályzatával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint az alapügyben szóban forgó, amelynek értelmében azon munkavállaló öregségi nyugdíjának kiszámítása során, aki mielőtt uniós tisztviselő lett, e tagállamban munkavállalóként tevékenykedett, és ez utóbbi tagállamban azután teljesítette kötelező sorkatonai szolgálatát, miután már uniós tisztviselő lett, megtagadják a sorkatonai szolgálat időtartamának munkavállalóként tényleges munkavégzéssel töltött időszakként történő elismerését, amely elismerésre jogosult lenne, ha a sorkatonai szolgálatra behívásának időpontjában, vagy e szolgálat teljesítését követő három évben legalább egy éven keresztül a nemzeti nyugdíjrendszer hatálya alá tartozó tevékenységet folytatott volna.

Aláírások